

Århundredets rekryteringsutmaning:

Stark tro på framtiden i norr - var tredje svensk öppen för flytt

Med stora industrisatsningar och en urstark arbetsmarknad framstår norra Sverige allt mer som en framtidsregion. En majoritet av svenskarna tror på en starkare utveckling i norr än i landet i övrigt och på befolkningsökning i regionen. Var tredje är öppen för att själv flytta norrut och störst är intresset hos unga. Det visar en ny undersökning som Novus gjort på uppdrag av LKAB.

– Det här är en avgörande fråga och en av de största utmaningarna för oss och regionen i stort. Ska vi lyckas med vår stora omställning och framtidssatsning måste vi lyckas attrahera kompetens från både Sverige och andra delar av världen till våra verksamheter i Norrbotten. Därför är det glädjande att så många redan idag ser de stora möjligheterna här, säger **Grete Solvang Stoltz**, HR-direktör på LKAB.

Var tredje öppen för en flytt – kvinnor mer skeptiska än män

På uppdrag av LKAB har undersökningsföretaget Novus genomfört en undersökning bland 1 000 svenskar om utvecklingen och en framtida tillvaro i norr. Resultaten visar att bilden av landets nordligaste regioner är på väg att ändras i grunden. Från nedläggning och avfolkning till framtidstro och befolkningsökning. Vilket redan nu påverkar flyttviljan: Var tredje svarande (31%) kan tänka sig eller överväga en flytt till Norrbotten. Störst är intresset bland unga, i gruppen 18–29 år är 42 procent öppna för flytt.

Traditionella värden som närhet till naturen (48%) har fått sällskap av prisvärt boende (43%) och bättre möjligheter att få arbete (27%) som dragplåster. Samtidigt svarar 32 procent att de absolut inte kan tänka sig en flytt. Förutom avsaknad av relation till regionen (50%) är stora avstånd (50%) i kombination med mörker och kyla (43%) de faktorer som avskräcker flest. En framtid i Norrbotten lockar fler män än kvinnor. Bland männen svarar 38 procent att de åtminstone kan överväga en flytt. Motsvarande andel bland kvinnorna är 25 procent.

– En bidragande orsak kan nog vara att bilden av arbetsmarknaden här fortfarande är lite förlegad och domineras av traditionella industrijobb. Men verkligheten är en annan. Vårt behov av kompetens är brett och omfattar närmare 200 olika yrken, allt från kvalificerade yrkesarbetare till högutbildade specialister med spets inom IT, miljö och kemi. För att inte tala om alla andra tillkommande behov som följer av utvecklingen i regionen, säger Grete Solvang Stoltz.

Stark tro på befolkningstillväxt och utveckling i norr

Synen på framtiden i landets norra delar är ljus: 41 procent tror på en bättre utveckling jämfört med riket medan en mindre andel, 30 procent, tror på en sämre. Samtidigt tror en klar majoritet, 63 procent, av de svarande att befolkningen kommer att öka i regionen, medan bara 12 procent tror på en minskning. Kännedomen om de stora industrisatsningar som görs, bland annat på fossilfritt järn och stål, är relativt god. Drygt hälften, eller 55 procent, uppger att de känner väl till eller åtminstone har viss kännedom om satsningarna.

Hållbarhet ett trumfkort

I undersökningen ställdes även en fråga kring vikten av hållbarhet vid val av arbetsgivare. En klar

majoritet, 62 procent av de svarande, uppger att det är mycket eller ganska viktigt att deras arbetsgivare bidrar till en hållbar utveckling i Sverige och världen.

- Det växande engagemanget för hållbarhetsfrågor är en av de starkaste konkurrensfördelarna för oss och regionen, säger **Anna Lidbom**, hållbarhetschef på LKAB och fortsätter:
- För alla som vill göra en insats för klimatet är det här möjligheten finns. Inget vi i Sverige kan göra har en större inverkan än vår pågående omställning som kommer att minska de globala utsläppen av koldioxid motsvarande två tredjedelar av Sveriges utsläpp. Det är en effekt som är tre gånger större än att parkera alla Sveriges personbilar för gott.

Umeå, Luleå och Skellefteå i topp – flyttbidrag en morot

En fördjupad analys av gruppen som kan tänka sig att flytta norrut visar att de främsta drivkrafterna är förhoppning om högre livskvalitet och bättre möjlighet till aktiv fritid. De orter som lockar mest i Norrbotten och Västerbotten är Umeå, Luleå och Skellefteå.

Tidigare har frågan om ett flyttbidrag väckts i politiken. Av de svarande uppger 51 procent att ekonomiskt stöd skulle få dem att överväga en flytt till Norrbotten och Västerbotten. Men 27 procent svarar att det krävs minst 100,000 kronor och 35 procent säger att inga pengar i världen kan locka dem till regionen. 10 procent är redo att flytta utan något ekonomiskt bidrag.

Undersökningsresultat och fakta om rörlighet och arbetsmarknad i norr:

- *En ny bild av Norrbotten och Västerbotten.* Av de svarande i undersökningen tror 41% att norra Sverige kommer att utvecklas bättre än övriga landet och 30% tror på en sämre utveckling. Mest optimistiska är gruppen pensionärer där 61% tror på en starkare utveckling.
- *Unga mest flyttbenägna.* Även om de äldre har större tilltro till utvecklingen i norr är de unga redan idag mer öppna för flytt och 42% i gruppen 18–29 år kan tänka sig en flytt, jämfört med bara 23% i gruppen 50–64 år.
- *Kvinnor mer skeptiska än män till liv i norr.* 38% kan absolut inte tänka sig att flytta, jämfört med 26% av männen. Hela 42% av kvinnorna svarar att inga pengar i världen kan förmå dem att flytta till Norrbotten, jämfört med 29% av männen. Samtidigt värderar kvinnor generellt hållbarhet som viktigt vid val av arbetsgivare, 69% säger att det är viktigt eller mycket viktigt jämfört med 55% av männen.
- *Svenskarna spår annorlunda än experterna.* När SCB publicerade en prognos som spådde en rejäl befolkningsminskning väckte det regional debatt. Men till skillnad från den statliga statistikmyndigheten tror 63% av de svarande på ökande befolkning. Mest positiva är äldre och boende i storstadsregioner med omnejd (68%) jämfört med invånare i mindre städer och landsort (61%).
- *Natur, boende och jobb lockar, avstånd, mörker och kyla skrämmer.* Närhet till naturen (48%), prisvärt boende (43%) och bättre möjligheter att få arbete (27%) och bättre balans i livet (23%) lockar i norr. Avsaknad av relation till regionen (50%), stora avstånd (50%) i

kombination med mörker och kyla (43%) är de faktorer som avskräcker flest följt av dåligt utbud av kultur, nöjen och restauranger (18%).

- *Arbetssökande har låg kännedom, men är mer flyttbenägna.* I gruppen arbetssökande är kunskapen relativt sett lägre om pågående industrisatsningar och möjligheter. Endast 34% uppger att de har kännedom om dessa (jämfört med snittet 55%). 38% uppger att de kan tänka sig att flytta och har bättre arbetsmöjligheter som näst viktigaste skäl (32%), strax efter närhet till natur (33%).
- *Umeå hetast i norr.* 42% av de svarande skulle helst flytta till universitetsstaden Umeå, följt av Luleå (27%), Skellefteå (14%), Kiruna (8%) och Gällivare (4%).
- *Flyttbidrag lockar.* Frågan om flyttbidrag har tidigare lyfts av bland annat arbetsmarknadsministern som nu får medhåll av medborgarna. Med ett flyttbidrag skulle 60% av de svarande kunna överväga en flytt till Norrbotten och Västerbotten. Men 27% svarar att det då krävs minst 100,000 kronor och 35% uppger att inga pengar i världen kan förmå dem att flytta till regionen. Även här är generationsskillnaderna stora: Av de unga (18–29 år) säger bara 17% kategoriskt nej, jämfört med en klar majoritet (55%) i gruppen 65–79 år.
- *Regionalt: Billiga bostäder lockar stockholmare.* Hopp om billigare boende är starkaste skälet för stockholmare att röra på sig. Nästan 60% (jämfört med sverigesnittet 43%) anger det som skäl att flytta norrut. **Småländska Kronoberg** har högst andel som dels absolut skulle kunna tänka sig att flytta till Norrland om de hittade ett passande arbete i regionen (12%), dels säger 14% att de är redo att flytta utan ersättning om de får jobb. I gruppen har Kiruna starkast ställning som förstahandsval, 12% jämfört med rikssnittet 8%. Men **sydsvenskarna** är tveksamma. Tillsammans med stockholmarna anger flest svarande i Sydsverige att inga pengar i världen skulle förmå dem att styra flyttlasset norrut, 40% jämfört med rikssnittet 35%.
- *Industriomställning driver utvecklingen.* Kombinationen av tillgång på fossilfri el och en omställning av traditionella industrier lyfter norra Sverige där omställningen av järn- och stålindustrin, batteritillverkning till elbilar och etableringar av klimatneutrala datacenter lett till cirka 1000 miljarder i planerade investeringar och mycket stora rekryteringsbehov.
- *Rekordlåg arbetslöshet.* Arbetslösheten i Västerbotten (5,7%) och Norrbotten (6%) ligger på historiskt låga nivåer och är lägre än i Stockholm (7,6), Malmö (9,9%), Kronoberg (8,5%) och Västra Götaland (7,5%). (Källa: Arbetsförmedlingen)
- *Tillbaka till historisk befolkningsökning?* Från 1805 har Norrbottens befolkning ökat sju gånger, jämfört med cirka fyra gånger för hela landet. Särskilt stark var tillväxten mellan 1800-talets slut fram till 1960-talet. (Källa: Region Norrbotten)

Undersökningen har genomförts av Novus på uppdrag av LKAB under perioden 11–18 juni 2021. Resultatet bygger på 1012 svar från Novus slumpmässigt rekryterade och riksrepresentativa Sverigepanel i åldrarna 18-79 år. Resultatet är viktat mot SCB vad gäller kön, ålder, utbildning och geografi.